

Kahvipäiväkirja

Miikka Koskinen
`miikka.koskinen@iki.fi`

20. syyskuuta 2014

Sisältö

1	Johdanto	2
1.1	Päätoiminnallisuudet	2
1.2	Toteutustekniikat	2
2	Yleiskuvaus	2
2.1	Jokamiehen käyttötapaukset	3
2.2	Maistelijan käyttötapaukset	3
2.3	Ylläpitäjän käyttötapaukset	3
3	Järjestelmän tietosisältö	3
3.1	Tietokohde: Käyttäjä	4
3.2	Tietokohde: Paahtimo	4
3.3	Tietokohde: Kahvi	5
3.4	Tietokohde: Maistelu	5
4	Relaatiotietokantakaavio	5
5	Järjestelmän yleisrakenne	6
5.1	Kirjautuminen ja sessiot	6
6	Käyttöliittymä	6

1 Johdanto

Juon mielelläni hyvää kahvia. En kuitenkaan oikeastaan osaa sanoa, että mikä tekee kahvista hyvää tai millaisesta kahvista pidän. Siksi aion alkaa pitämään kahvipäiväkirjaa, johon merkitsen, mitä kahvia olen juonut ja miltä se maistui. Tämän työn tavoitteena on toteuttaa web-pohjainen kahvipäiväkirja.

Sovelluksen tarkoituksena on antaa käyttäjän kirjata maistelukokemuksia. Olennaista tietoa on, mitä kahvia maisteltiin. Käyttäjä voi antaa kahville arvosanan ja kirjata vapaamuotoisia huomioita. Lisäksi sovellus tarjoaa listan parhaista kahveista ja kahvityypeistä.

1.1 Päätoiminnallisuudet

- Maistelukokemusten kirjaaminen ja muokkaaminen.
- Maisteluhistorian ja top-listojen katselu.
- Käyttäjän ja ylläpitäjän kirjautuminen.
- Syötetyn datan siivoaminen ylläpitäjän toimesta.

1.2 Toteutustekniikat

Ohjelmointikielenä on Clojure. Clojure on moderni, dynaaminen, Lisp-tyylinen kieli JVM-alustalle. Sovellusta ajetaan laitoksen users-palvelimen Tomcatin alla WAR-paketiksi käännettynä. Tietokantana toimii PostgreSQL.

Työssä ei käytetä yhtä isoa web-sovelluskehystä, vaan kokoelmaa pieniä Clojure-kirjastoja, kuten Compojure-reitityskirjastoa ja Hiccup-mallinekirjastoa. Yhdessä kirjastot tarjoavat samankaltaisen ympäristön kuin Sinatra Ruby-maailmassa. Tietokantaan yhdistetään JDBC:n avulla, joten myös muun kuin PostgreSQL-tietokannan käyttö on mahdollista.

Sovelluksen on tarkoitus toimia työpöytäkoneiden lisäksi iPhoneen Safari-selaimella, jotta maistelukokemuksia on helppo kirjata esimerkiksi kahvilasta käsin.

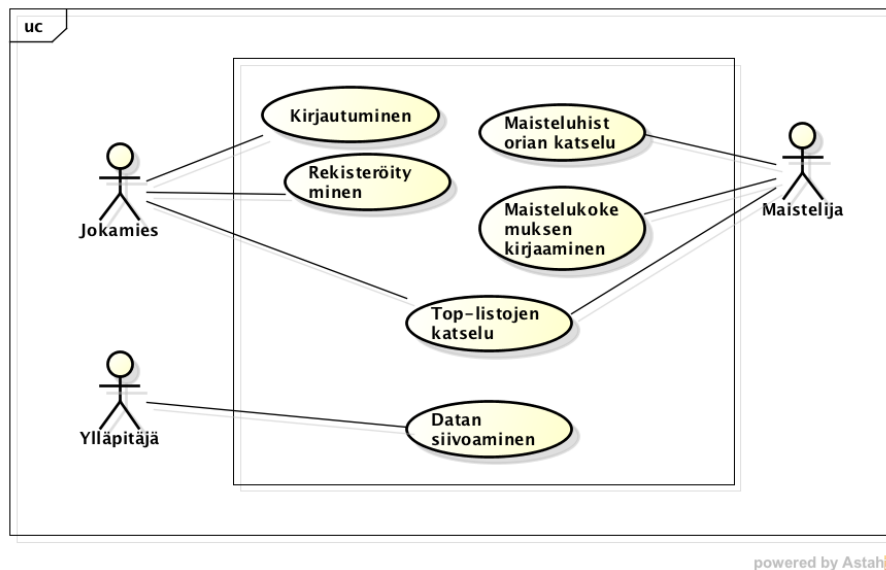
2 Yleiskuvaus

Kuvassa 1 on esitelty sovelluksen käyttäjäryhmät ja käyttötapaukset. Käyttäjäryhmät ovat:

Jokamies Jokamies on kuka tahansa, joka vierailee kahvipäiväkirjassa. Kaikki muut käyttäjäryhmät kuuluvat myös tähän käyttäjäryhmään.

Maistelija Maistelija on rekisteröity käyttäjä. Maistelija voi lisätä kahvipäiväkirjaan omia maistelukokemuksiaan.

Ylläpitäjä Ylläpitäjä pitää huolta siitä, että järjestelmään syötetty tieto on laadukasta.

Kuva 1: Käyttötapauskaavio

2.1 Jokamiehen käyttötapaukset

Top-listojen katselu Kuka tahansa voi katsella, mitkä kahvit ja mitkät kahvilat ovat saaneet parhaat arvostukset sovelluksen käyttäjien toimesta.

Muita käyttötapauksia: rekisteröityminen, kirjautuminen.

2.2 Maistelijan käyttötapaukset

Maistelukokemuksen lisääminen Käyttäjä merkitsee muistiin mitä kahvia on juonut, antaa sille arvostuksen ja lisää vapaamuotoiset muistiinpanot. Jos sovellus ei tunne kahvilaatua entuudestaan, se lisätään järjestelmään.

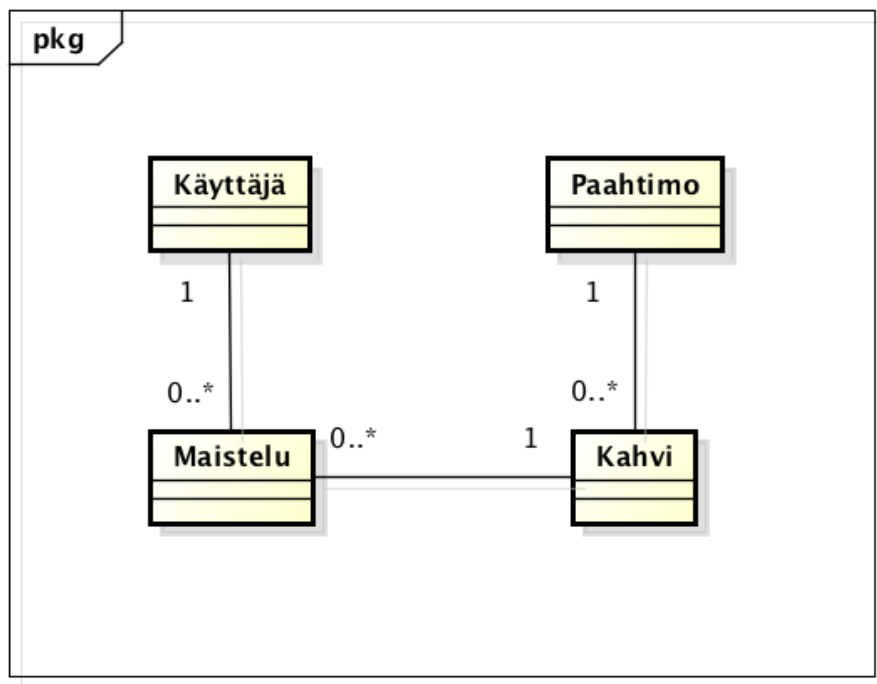
Maisteluhistorian katselu Käyttäjä pystyy selaamaan maistelukokemuksiinsa ja saa yhteenvedon maisteluhistoriastaan.

2.3 Ylläpitäjän käyttötapaukset

Datan siivoaminen Ylläpitäjä voi muokata lisättyjen kahvilaatujen tietoja ja tarvittaessa yhdistellä niitä. Esimerkki: kaksi käyttäjää ovat lisänneet saman kahvilaadun hieman eri nimellä. Ylläpitäjä käy yhdistämässä näiden tiedot.

3 Järjestelmän tietosisältö

Järjestelmän tietosisältöä korkealla tasolla kuvaa käsitekaavio kuvassa 2.

powered by Astah

Kuva 2: Käsitekaavio

3.1 Tietokohde: Käyttäjä

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
Käyttäjänimi	Merkkijono	Käyttäjän nimimerkki sovelluksessa.
Sähköpostiosoite	Merkkijono	Käyttäjän sähköposti osoite. Mahdollistaa kirjautumisen ja unohtuneen salasanan palauttamisen.
Liittymisaika	Ajanhetki	Milloin käyttäjätili on luotu.
Ylläpitäjäys	Boolean arvo	Onko käyttäjällä ylläpito-oikeudet.
Salasana	Merkkijono	Salasanan bcrypt-tiiviste.

3.2 Tietokohde: Paahtimo

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
Nimi	Merkkijono	Paahtimon nimi.

Kullakin paahtimolla voi olla mielivaltainen määrä kahveja, mutta kukin kahvi voi kuulua vain yhdelle paahtimolle.

3.3 Tietokohde: Kahvi

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
Nimi	Merkkijono	Kahvilaadun nimi.

Kukin kahvi kuuluu aina täsmälleen yhdelle paahtimolle.

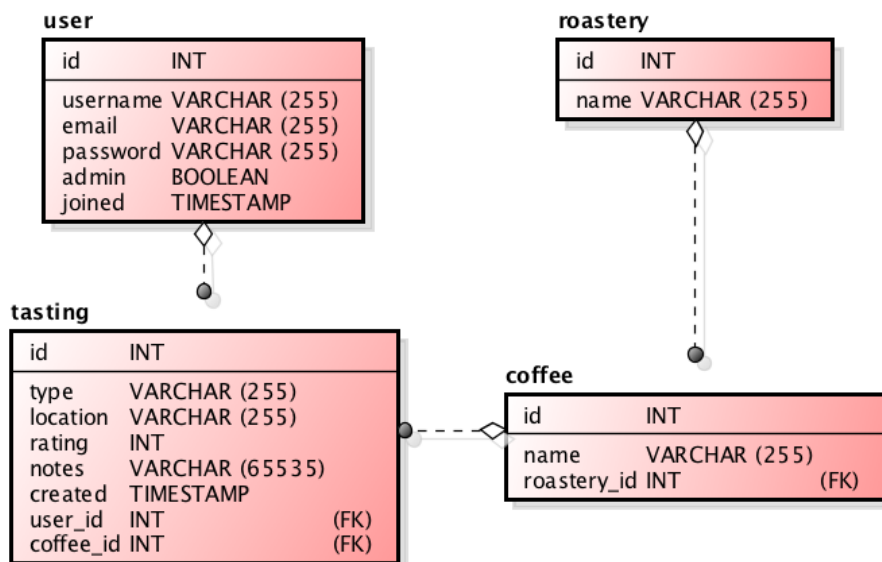
3.4 Tietokohde: Maistelu

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
Laatu	Merkkijono	Kahvin valmistustapa.
Sijainti	Merkkijono	Missä kahvi on nautittu.
Arvosana	Kokonaisluku, 1-5	Yhdestä viiteen tähteä.
Muistiinpanot	Merkkijono	Käyttäjän apaamuotoiset muistiinpanot maistelusta.
Luontiaika	Ajanhetki	Milloin maistelukokemus on kirjattu.

Kukin maistelukokemus kuuluu käyttäjälle, joka kokemuksen on kirjannut. Kukin maistelu liittyy aina täsmälleen yhteen kahviin.

4 Relaatiotietokantakaavio

Sovelluksen tietokannan rakennetta kuvaa relaatiotietokantakaavio 3.

Kuva 3: Relaatiotietokantakaavio

5 Järjestelmän yleisrakenne

Sovellus on tehty noudattaen MVC-mallia. Vaikka Clojure tukeekin olio-ohjelmointia, se ei kannusta siihen. Niinpä luokkien sijaan yhteen kokonaisuuteen kuuluvat funktiot on koottu nimiavaruuksiin. MVC-malli ilmenee seuraavasti:

- Näkymät on sijaitsevat `kahvipaivakirja.views`-nimiavaruudessa. Ne on toteutettu Hiccup-kirjastolla, joka generoi HTML:ää Clojure-tietorakenteiden pohjalta. Kukin näkymä on Clojure-funktio, joka ottaa parametreikseen tarvitsemansa datan ja palauttaa näkymän HTML:ksi renderöitynä. Pohjanäkymä ja useilla sivuilla käytettyjä komponentteja on toteutettu Clojure-funktioina, jotka palauttavat Hiccup-yhteensopivaa dataa.
- Malleihin liittyvät funktiot sijaitsevat `kahvipaivakirja.models`-nimiavaruudessa. SQL-koodi on erikseen hakemistossa `src/sql`. Tietokantakutsut palauttavat Clojure-dataa.
- Kontrollerit on toteutettu `kahvipaivakirja.core`-nimiavaruudessa. Monimutkaisempia kontrollereja varten on omat funktionsa, yksinkertaisemmat kontrollerit on sisällytetty suoraan `defroutes`-reittitauluun.

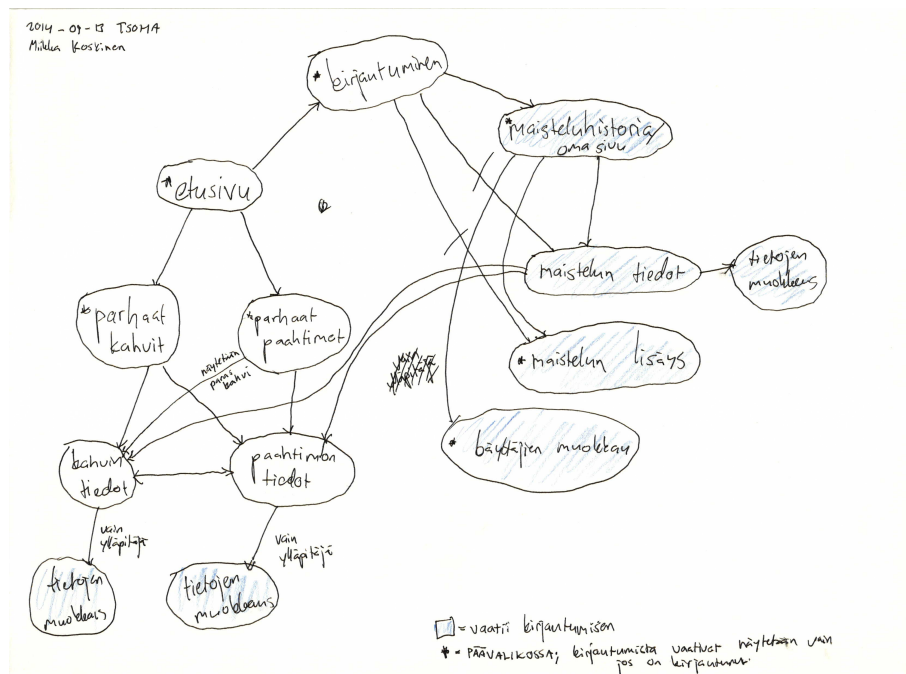
5.1 Kirjautuminen ja sessiot

Kirjautumisen toteutuksessa käytetään hyväksi friend-kirjastoa, joka hoitaa käyttäjätietojen tarkistamisen ja session päivittämisen kirjautumistietojen osalta. Käyttäjätiedot haetaan tietokannan `users`-taulusta.

Sessioissa käytetään Ringin sessio-middlewarea, joka tallentaa sessiot palvelimen muistiin. Käyttäjälle lähetetään `ring-session`-niminen eväste, joka sisältää session tunnuksen. Sessioden tallentamisen muistiin varjopuolena on se, että aina kun palvelin käynnistetään uudestaan, esim. sovellusta päivittäessä, sessiomuisti tyhjennetään.

6 Käyttöliittymä

Alustava sivukartta on esitetty kuvassa 4.

Kuva 4: Alustava sivukartta